

การวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ STRATEGIC PLANNING AND SPECIAL EDUCATION CENTER'S PERFORMANCE

เพ็ญภา พนมแก้ว¹

นุชนรา รัตนศิริประภา²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 2) การปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 66 ศูนย์ ผู้ให้ข้อมูล ศูนย์การศึกษาพิเศษละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษหรือหัวหน้ากลุ่มงานหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 1 คน และครูผู้สอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 264 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม การวางแผนกลยุทธ์ตามแนวคิดของสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. การวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การกำหนดทิศทางของหน่วยงาน การศึกษาสถานภาพ ของหน่วยงาน และการกำหนดกลยุทธ์ตามลำดับ

2. การปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ และอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด ด้านการจัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย ด้านการพัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา ด้านเป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ และด้านการจัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษมีความสัมพันธ์กันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันในทางบวก

Abstract

The objectives of the research were to identify 1) the Special Education Center's strategic planning 2) the Special Education Center's performance and 3) the relation between Special Education Center's strategic and performance. The sample were 66 of Special Education Center in Bureau of Special Education; The 4 respondents in each Special Education Center were a director, a deputy director or a chief of section or representative of the section, and 2 teachers, in total of 264. The instrument was questionnaire about strategic planning which based on Bureau of Policy and Planning and the Special

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Education Center's roles and responsibilities. The data were analyzed by using frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product – moment correlation coefficient.

The results of this research were as follow;

1. The Special Education Center's strategic planning as a whole and in each aspect were at high level. Ranking by arithmetic mean from the highest to the lowest were as follow : specify direction of the sectors, study the status of the sectors, and specify strategic.

2. The Special Education Center's performance as a whole were at high level. When considering in each aspect found that, there was one aspect that was the highest level, manage, promote and support early intervention center and prepare readiness of persons with disability, and there were 7 aspects were at the high level which were; mainstreaming schools support system and cooperate education for persons with disability in each province aspect, providing Individualized Education Program, assistive technology, instructional media, services, and other facility support system aspect, another burden which specify by acts or was assign by original affiliation aspect, practice and training persons with disability's caregivers and instructors aspect, persons with disability's rehabilitation by family and society with education procedure aspect, information center and manage the persons with disability's information technology aspect, and transition service for persons with disability aspect.

3. The correlation between Special Education Center's strategic plan and performance had high correlation statistically significant at .01, which showed positive correlation.

บทนำ

การปฏิรูประบบบริหารของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งของภาครัฐหรือระบบบริหารจัดการแนวใหม่นั้นมุ่งหวังปรับปรุงการบริหารงานเดิมที่ภาครัฐยังมีปัญหาการดำเนินงาน ทั้งด้านบทบาท ภารกิจและวิธีการบริหารงาน การทำงานซ้ำซ้อน ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและเป็นภาระหนักในด้านงบประมาณ โดยแนวทางการปรับปรุงใหม่ให้มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานไปสู่ระบบบริหารองค์กรแนวใหม่ที่เน้นการทำงานให้เกิดผลผลิตผลลัพธ์ที่คุ้มค่ากับงบประมาณที่จ่ายไปเป็นหลัก มีการวัดผลลัพธ์และค่าใช้จ่ายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ให้ความสำคัญชอบต่อผู้ทำงานแทนการควบคุมปัจจัยนำเข้า ประกอบกับการดำเนินงานมีความโปร่งใสในการตัดสินใจ มีวิธีการดำเนินงานที่รวดเร็ว คล่องตัวและยืดหยุ่น ต้องการประชาชนเป็นศูนย์กลาง ความสำเร็จของการบริหารและพัฒนาประเทศ ตามแนวคิดใหม่องค์กรภาครัฐต่าง ๆ จะต้องมีการเตรียมการอย่างดี โดยต้องอาศัยการปรับปรุงแผนการบริหาร โดยใช้เทคนิคการวางแผนกลยุทธ์ที่มีเป้าประสงค์และแนวทางดำเนินการที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ช่วยกันกำหนดจากการมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายเข้าใจสถานะแวดล้อมร่วมกันและยอมรับ ตลอดจนยินดีประสานงานกันภายใต้เป้าประสงค์ทางเลือกและกลไกการผลักดันกระบวนการดำเนินการของแผนไปสู่ความสำเร็จในที่สุด (อุทิศ ขาวเชิธร, 2546: 4-5) ซึ่ง

การปฏิรูประบบราชการไทยมีความพยายามในการพัฒนาและยกขีดความสามารถในการดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาศัยกรอบแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เป็นหลักคิดสำคัญในการพัฒนาระบบราชการไทย มีการออกกฎหมาย ระเบียบ รวมทั้งแผนงาน เพื่อช่วยผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการและการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 รวมถึงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551-2555) และแผนบริหารราชการแผ่นดิน (พ.ศ.2552-2555)) ซึ่งจากกฎหมาย ระเบียบ ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ในฐานะหน่วยราชการที่มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมสนับสนุน การขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการเพื่อนำไปสู่ประโยชน์สุขของประชาชน ได้นำแนวคิดของการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ที่ถือเป็นหลักการในการบริหารที่จะช่วยให้หน่วยงาน มีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน มีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อไปสู่ทิศทางที่ต้องการ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผล ที่ชัดเจนมาใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 11)

ดังนั้นหน่วยงานทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องมีปัจจัยที่มีความสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย สามารถดำเนินงานได้สอดคล้องกับกระบวนการทำงาน รวมทั้งทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการ ระยะเวลาของการทำงานนั้น ๆ หากเกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการทำงาน ไม่ก่อให้เกิดการเสียเวลา รวมทั้งสามารถตรวจสอบการทำงานและกำหนดแนวทางการทำงานในอนาคตได้เพื่อความสำเร็จของหน่วยงานเป็นผลให้ภาครัฐมีการส่งเสริมการบริการประชาชนเพื่อให้บริการของรัฐที่ดีกว่าเป็นนโยบายที่รัฐบาล ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญและพยายามผลักดันให้บังเกิดผลตลอดมา ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมประชาธิปไตยนั้น การตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นพันธกิจที่สำคัญอันดับแรกของรัฐพึงกระทำ ยิ่งในช่วงเวลาปัจจุบันเป็นช่วงของการเปลี่ยนแปลงและยุคโลกาภิวัตน์ กระแสการเรียกร้องเพื่อปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ทั้งด้านการเมืองการปกครอง ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของประชาชน เป็นกระแสเรียกร้องที่ก่อให้เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก ซึ่งกระแสดังกล่าวเรียกร้องให้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระแสสิทธิมนุษยชนยังพุ่งเป้าไปสู่จุดหมายเดียวกัน ซึ่งบริการของรัฐที่ให้แก่ประชาชนนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่บริการเบื้องต้นไม่สลับซับซ้อนไปจนถึงบริการที่สลับซับซ้อน รัฐบาลและส่วนราชการต่างพยายามดำเนินการในหลายลักษณะเพื่อให้ส่งผลต่อบริการที่ดีขึ้น ปัจจุบันส่วนราชการจำนวนมากได้ทบทวนสถานภาพและบทบาทของตนเอง ได้จัดทำแผนทิศทางเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ และบางแห่งอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยน เพื่อเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการทำงานของหน่วยงานตนเองให้ก้าวทันยุคการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2555: 9)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบการวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ
2. เพื่อทราบการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ จึงได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาคือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ โดยผู้วิจัยยึดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ตามสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาสถานการณ์ของหน่วยงาน การกำหนดทิศทางของหน่วยงาน และการกำหนดกลยุทธ์สำหรับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานผู้วิจัยได้ยึดตามคู่มือการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย 8 บทบาท คือ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น พัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด และภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ และจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์กับการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ และนำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำโครงร่างงานวิจัยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเสนอโครงร่างงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นการนำเสนอเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นและนำเครื่องมือที่หาคุณภาพความเชื่อมั่นแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาภายหลัง จากนั้นนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำเครื่องมือมาตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเครื่องมือ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลผลต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เสนอร่างรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยและเป็นส่วนหนึ่งในการขออนุมัติเพื่อสำเร็จการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา จำนวน 13 แห่ง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด จำนวน 64 แห่ง รวมทั้งสิ้น 77 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยการใช้การเปิดตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 66 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลของแต่ละศูนย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 2 คน ศูนย์ละ 4 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 264 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลักในศูนย์การศึกษาพิเศษและประสบการณ์ในการ

ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการศึกษามาสร้างและปรับปรุงเครื่องมือเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ สำหรับการปฏิบัติงานนำมาจากคู่มือการปฏิบัติงานของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ภายใต้คำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องและเหมาะสมตามขอบเขตที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้ IOC (Index of Item Objective Congruence) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งทางด้านความตรงเชิงเนื้อหาและสำนวนของภาษา ด้วยเทคนิค IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1.00 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้หาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Lee J. Cronbach, 1987 : 161) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (The Coefficient of Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และได้ข้อมูลตามความเป็นจริง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร แจ้งไปยังศูนย์การ ศึกษาพิเศษเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้ตอบแบบสอบถามเพื่ออธิบายจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการวิจัย
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์การวางแผนกลยุทธ์และการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ สถิติที่ใช้คือค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของ เบสท์ (John W. Best, 1970: 182)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการวางแผนกลยุทธ์
ของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาพรวม

การวางแผนกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D	ค่าระดับ
1. การศึกษาสถานภาพของหน่วยงาน (X_1)	4.35	0.27	มาก
2. การกำหนดทิศทางของหน่วยงาน (X_2)	4.44	0.27	มาก
3. การกำหนดกลยุทธ์ (X_3)	4.34	0.27	มาก
รวม (X_{tot})	4.38	0.26	มาก

(n=66)

จากตารางที่ 1 พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน มีค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 4.34 - 4.44 เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ การกำหนดทิศทางของหน่วยงาน ($\bar{X}=4.44$, S.D. = 0.27) การศึกษาสถานภาพของหน่วยงาน ($\bar{X}=4.35$, S.D. = 0.27) และการกำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.34$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.26 - 0.27 หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลน้อยแสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามคล้อยตามไปในทิศทางเดียวกัน

แบบเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับคืนมาจากผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อดำเนินการจัดระเบียบของข้อมูลและลงรหัส แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์

ผลการวิเคราะห์ระดับการวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best) ปรากฏผล ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ปรากฏผล ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษในภาพรวม

(n=66)

การปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ	$\bar{X}$	S.D	ค่าระดับ
1. จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ (Y_1)	4.59	0.27	มากที่สุด
2. พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (Y_2)	4.28	0.30	มาก
3. จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการ ศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ (Y_3)	4.34	0.30	มาก
4. จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Y_4)	4.08	0.31	มาก
5. ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา (Y_5)	4.18	0.30	มาก
6. เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ (Y_6)	4.18	0.34	มาก
7. จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด (Y_7)	4.36	0.28	มาก
8. ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (Y_8)	4.33	0.29	มาก
รวม (Y_{tot})	4.31	0.25	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 7 ด้าน มีค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) อยู่ระหว่าง 4.08 - 4.59 เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ ($\bar{X}=4.59$, S.D. = 0.27) จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด ($\bar{X}= 4.36$, S.D. = 0.28) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ($\bar{X}= 4.34$, S.D. = 0.30) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}= 4.33$, S.D. = 0.29) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ($\bar{X}=4.28$, S.D. = 0.30) ให้บริการฟื้นฟู

สมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา ($\bar{X}= 4.18$, S.D. = 0.30) เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ($\bar{X}= 4.18$, S.D. = 0.34)) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ($\bar{X}= 4.08$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. อยู่ระหว่าง 0.25 – 0.34 หมายถึง มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามคล้อยตามไปในทิศทางเดียวกัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร การวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ

(n=66)

การปฏิบัติงาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ	การวางแผนกลยุทธ์	จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมขององค์การ (Y1)	พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษา สำหรับ คนพิการ (Y2)	จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล ถึงอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความ ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ (Y3)	จัดระบบบริการช่วยเหลือต่อสำหรับคนพิการ (Y4)	ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา (Y5)	เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา สำหรับคนพิการ (Y6)	จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด (Y7)	ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับ มอบหมาย (Y8)	ภาพรวม (Ytot)
การศึกษาศาสนาภาพของ หน่วยงาน (X ₁)		.694**	.607**	.640**	.488**	.504**	.503**	.643**	.593**	.692**
การกำหนดทิศทางของ หน่วยงาน (X ₂)		.692**	.579**	.658**	.472**	.466**	.454**	.621**	.568**	.670**
การกำหนดกลยุทธ์ (X ₃)		.687**	.608**	.662**	.564**	.566**	.515**	.636**	.601**	.714**
ภาพรวม (X _{tot})		.731**	.633**	.689**	.535**	.541**	.520**	.670**	.621**	.731**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับมาก ($r_{xy} = .731$)

การอภิปรายผล

ผลการวิจัย มีข้อค้นพบหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ผู้วิจัยจึงนำข้อค้นพบมาอภิปรายผลเพื่อความชัดเจนดังนี้

การวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากไม่สอดคล้องตามสมมติฐานที่ วางไว้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายให้หน่วยงานและสถานศึกษาทุกระดับในสังกัด ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการดำเนินงาน การศึกษาศาสนาภาพของหน่วยงาน เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้มีความชัดเจน โดยการจัดประชุม อบรมให้กับผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส และมีการประชุม

กลุ่มผู้บริหารในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับผู้บริหารของหน่วยงานในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมอบรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยหน่วยงานต้นสังกัดได้มีนโยบายให้ผู้บริหารศึกษา ดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้คนพิการทั้งในประเทศและต่างประเทศทำให้ผู้บริหารได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน และนำความรู้มากำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้แก่บุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและประสิทธิภาพ อีกทั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้มีแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการประกันคุณภาพภายใน และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การประกันคุณภาพการจัดการศึกษา จากภายนอก ส่งผลให้การดำเนินงานการวางแผนกลยุทธ์ ในการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุณี หงส์ลอย (พรสุณี หงส์ลอย, 2550: 101-102) ได้ศึกษาการบริหารงานตามแผน กลยุทธ์การพัฒนาระบบราชการไทย ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม

ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ บุญเลิศ (ลัดดาวัลย์ บุญเลิศ, 2554: 90-91) ได้ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนกลยุทธ์ พบว่ามี 3 ขั้นตอน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร และการกำหนดพันธกิจ ส่วนที่เหลืออีก 6 ขั้นตอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การกำหนดแผนปฏิบัติการ การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก และการกำหนดนโยบาย สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 2 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การขาดงาน และคุณภาพโดยรวม ส่วนที่เหลืออีก 3 ด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความพึงพอใจในงาน อัตราการออกกลางคันของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์และประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายขั้นตอนและรายด้าน พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านอัตราออกกลางคันของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐจันทร์ ชัยชญา (รัฐจันทร์ ชัยชญา, 2553: 113-114) ได้ศึกษาการบริหารระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ การตรวจสอบข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล และการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจาก

มากไปหาน้อย ได้แก่ วัตถุประสงค์ ระยะยาว กลยุทธ์ การวางแผนการเงิน การบูรณาการแผน การวิเคราะห์กลยุทธ์ การสรุปสำหรับผู้บริหารและพันธกิจขององค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องตามสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จัดสื่อ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการ และช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษตอบสนองวัตถุประสงค์ ประกอบกับมีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 จึงมีการปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษที่ชัดเจน ให้สอดคล้องกับกฎหมายและภาระงานที่สามารถดำเนินการได้ อย่างแท้จริง โดยได้มีการรวบรวมความรู้ ประสบการณ์และข้อคิดเห็นจากคณะผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษทั่วประเทศ ที่มีประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงาน ร่วมกันกำหนดบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามรูปแบบที่ศูนย์การศึกษาพิเศษให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ สมควร (จำนงค์ สมควร, 2545: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าได้มีการปฏิบัติงานเกือบทุกงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการในโรงเรียน แต่ก็ยังไม่พบส่วนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ ดังนี้ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำสื่อการเรียน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนครู ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร พัฒนาหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน ขาดแคลน

งบประมาณ ไม่มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และผู้แทนไม่มีเวลาที่จะทำการนิเทศอย่างจริงจังต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเชษฐา ไชยเดช (เชษฐา ไชยเดช, 2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู และการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโดยภาพรวม ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในขณะที่คุณภาพชีวิตการทำงานของครูรายด้าน คือการเกี่ยวข้องกับสังคมและการบูรณาการด้านสังคมส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์แบบคล้ายคลึงกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษมีการวางแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ มีการศึกษาสภาพภาพของหน่วยงาน กำหนดทิศทางของหน่วยงาน และกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ 8 บทบาท คือ มีการจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด และปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติงานก็มีประสิทธิภาพถ้ามีการวางแผนในการดำเนินงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุณี หงส์ลอย (พรสุณี หงส์ลอย, 2550: 101-102) ได้ศึกษา การบริหารงานตามแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบ

ราชการไทยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ บุญเลิศ (ลัดดาวัลย์ บุญเลิศ, 2554: 90-91) ได้ศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนของการวางแผนกลยุทธ์ พบว่ามี 3 ขั้นตอน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การกำหนดปรัชญาความเชื่อขององค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร และการกำหนดพันธกิจ ส่วนที่เหลืออีก 6 ขั้นตอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การกำหนดแผนปฏิบัติการ การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การกำหนดยุทธศาสตร์ทางเลือก และการกำหนดนโยบาย สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 2 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การขาดงาน และคุณภาพโดยรวม ส่วนที่เหลืออีก 3 ด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความพึงพอใจในงาน อัตราการออกกลางคันของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์และประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายขั้นตอนและรายด้าน พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านอัตราออกกลางคันของนักเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐจันทร์ ชัยชญา (รัฐจันทร์ ชัยชญา, 2553: 113-114) ได้ศึกษาการบริหารระบบสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการตรวจสอบข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล และการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ วัตถุประสงค์ระยะยาว กลยุทธ์ การวางแผนการเงิน การบูรณาการแผนการวิเคราะห์กลยุทธ์ การสรุปสำหรับผู้บริหารและพันธกิจขององค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2. ศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีการสำรวจ จัดทำและจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคนพิการ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการแพทย์ ด้านการสังคมสงเคราะห์ ด้านการประกอบอาชีพ เป็นต้น รวมทั้งต้องประสานการเชื่อมต่อกับคนพิการไปสู่สภาพแวดล้อมอื่นตามความเหมาะสม พร้อมทั้งมีการติดตามผลการเปลี่ยนผ่าน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

3. การวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานของหน่วยงาน ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย นอกจากนั้นหลักการบริหารและภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการดำเนินงานย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ทั้งนี้หากหน่วยงานมีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนย่อมก่อให้เกิดการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการวางแผนกลยุทธ์กับการปฏิบัติงานกับ หน่วยงานอื่นใน เช่น โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เช่น ทักษะคน ภาวะผู้นำ ความเครียด และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการในเชิงคุณภาพ หรือการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลในเชิงลึกประกอบการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จำนง สมควร. “การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545. เข้าถึงเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2555. จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย <http://dcms.thailis.or.th/tdc/basic.php>

เชษฐา ไชยเดช. “คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู ในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

พรสุณี หงส์ลอย. “การบริหารงานตามแผนกลยุทธ์การพัฒนาแบบราชการไทยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

รัฐจันทร์ ชัยชญา. “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบสารสนเทศกับการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

ลัดดาวัลย์ บุญเลิศ “การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การวางแผน
เชิงกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2554.
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. แผนพัฒนาการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2559).
เชียงใหม่ : หจก. ดุริยสตุติโอกราฟฟิค, 2555.
อุทิศ ขาวเขียว. การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

Best, John W.. **Research in Education**. Englewood Cliffs,
New Jersey : Prentice – Hall Inc.,1970.

Cronbach, Lee J.. **Essentials of Psychological Testing**. 3rd
ed. New York : Harper & Row Publisher, 1974.

Krejcie Robert V. and Morgan Daryle W. “Determining
Sample Size for Research Activities.” **Journal for
Education and Psychological Measurement** 3,
(November 1970) 608.

